

Karta Sieci Programu Klub Młodego Odkrywcy

Koordinator Programu

**CENTRUM
NAUKI
KOPERNIK**

Partner Strategiczny

POLSKO-AMERYKAŃSKA
FUNDACJA WOLNOŚCI

POLISH-AMERICAN
FREEDOM FOUNDATION

KARTA SIECI PROGRAMU KLUB MŁODEGO ODKRYWCY

I

Program Klub Młodego Odkrywcy

Klub Młodego Odkrywcy, w skrócie KMO (ang. *Young Explorer's Club YEC*), to międzynarodowy program edukacyjny koordynowany przez Centrum Nauki Kopernik przy wsparciu Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności.

Pierwszy klub, zrzeszający uczniów i uczennice z Kłodzka, założył pod koniec lat dziewięćdziesiątych XX wieku gimnazjalny nauczyciel geografii – Janusz Laska. Kolejne kluby prowadzili nauczyciele i nauczycielki z Kłodzkiego Towarzystwa Oświatowego.

W 2002 roku w ramach programu „Równać Szanse” KMO uzyskało wsparcie Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności oraz Polskiej Fundacji Dzieci i Młodzieży. Od 2009 roku społeczność KMO wspiera Centrum Nauki Kopernik.

II

Wizja i misja programu KMO

Wizja

Tworzyć społeczność, w której ludzie stają się sprawczy, uczą się samodzielnie i od siebie nawzajem.

Misja

Zaciekawienie nauką oraz wspieranie rozwoju i doskonalenie kompetencji społecznych dzieci i młodzieży oraz opiekunów i opiekunek przez samodzielne odkrywanie świata.

Hasło

Każdy Może Odkrywać.

III

Zasady działania

Zasady działania klubów oraz współpracy w sieci programu KMO regulują:

- Karta programu KMO;
- Karta sieci programu KMO;
- Model rozwoju programu KMO za granicą.

Ponadto z każdym partnerem instytucjonalnym Centrum Nauki Kopernik zawiera:

- porozumienie o współpracy na okres dwóch lat z możliwością przedłużenia lub na czas nieokreślony;

IV

Sieć programu KMO

Sieć programu KMO w Polsce i za granicą tworzą klubowicze i klubowiczki, opiekunowie i opiekunki oraz instytucje, które są partnerami programu. Dzięki tak skonstruowanej sieci współpracy KMO może skutecznie upowszechniać uczenie się przez doświadczanie i konstruowanie oraz animować rozwój lokalnych środowisk edukacyjnych.

Członkowie, członkinie i instytucje w sieci KMO:

- klubowicze i klubowiczki;
- opiekunowie i opiekunki KMO;
- partnerzy regionalni (instytucje);
- partnerzy ogólnopolscy (instytucje);
- partner ds. rozwoju KMO na wschodzie (instytucja);
- partnerzy zagraniczni (instytucje).

Członkowie i członkinie sieci są wspierani przez osoby, instytucje i organizacje z otoczenia lokalnego formalnie pozostające poza siecią KMO.

V

Cele sieci programu KMO

- Zwiększenie dostępu dzieci, młodzieży i dorosłych do programu KMO w Polsce i za granicą.
- Rozwój kompetencji potrzebnych do funkcjonowania we współczesnym świecie dzieci, młodzieży i dorosłych.
- Wsparcie opiekunów i opiekunek KMO w rozwoju kompetencji potrzebnych do pracy z klubowiczami i klubowiczkami.
- Wsparcie społeczności KMO w prowadzeniu działań oddolnych.
- Dzielenie się wiedzą i doświadczeniem w sieci KMO i innych środowiskach edukacyjnych.

Siłą programu jest swoboda działania i różnorodność specjalizacji zaangażowanych osób – opiekunów i opiekunek KMO oraz klubowiczów i klubowiczek – oraz instytucji partnerskich. Wspólnie prowadzone działania są interdyscyplinarne i wzajemnie się uzupełniają. Współodpowiedzialność przekłada się na zaangażowanie i kreatywność w tworzeniu nowych form aktywności.

VI

Koordinator programu KMO

Działania w programie KMO koordynuje Centrum Nauki Kopernik. Centrum pozyskuje partnerów, buduje i realizuje strategię rozwoju programu w Polsce i za granicą. Nadzoruje spójność działań oraz realizację strategii przez wszystkie podmioty w sieci.

Centrum Nauki Kopernik zapewnia partnerom instytucjonalnym oraz opiekunom i opiekunkom KMO warunki współpracy w sieci:

- tworzy warunki sprzyjające efektywnej komunikacji, w tym: zarządza stroną www.kmo.org.pl; przygotowuje newsletter KMO; organizuje spotkania przedstawicieli i przedstawicielek społeczności KMO (stacjonarne i online); rozwija i upowszechnia inne formy komunikacji i dyskusji w społeczności KMO;
- organizuje spotkania międzynarodowej społeczności KMO z udziałem opiekunów i opiekunek KMO, aktualnych i potencjalnych partnerów instytucjonalnych z Polski i z zagranicy oraz instytucji, organizacji i firm zainteresowanych inwestowaniem w rozwój społeczności KMO. Spotkania są okazją do dzielenia się wiedzą i doświadczeniem wśród aktualnych i potencjalnych uczestników i uczestniczek programu (np. Forum KMO);
- wspiera rozwój kompetencji klubowiczów i klubowiczek oraz opiekunów i opiekunek KMO poprzez: szkolenia i merytoryczne wspieranie trenerów i trenerek związanych z instytucjami partnerskimi; tworzenie i udostępnianie zasobów i narzędzi edukacyjnych; angażowanie społeczności KMO w działania sprzyjające społecznej partycypacji w nauce, m.in. poprzez projekty badawcze, pikniki oraz festiwale nauki;
- przygotowuje formalne zasady współpracy w programie (m.in. porozumienia i umowy z partnerami, zasady udostępniania danych i eksponowania logotypów);
- obejmuje patronatem wydarzenia partnerów realizowane w ramach programu KMO.

Równocześnie z funkcją koordynatora całego programu Centrum Nauki Kopernik pełni rolę koordynatora regionalnego na Mazowszu, wspierając opiekunów i opiekunki KMO w regionie na zasadach przyjętych dla wszystkich partnerów regionalnych.

VII

Partnerzy programu KMO

Sieć licząca niemal 1000 klubów w kilku krajach funkcjonuje dzięki wsparciu instytucjonalnych partnerów programu.

Partner strategiczny

Partnerem strategicznym KMO jest Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności (PAFW). Na mocy porozumienia zawartego w 2009 roku Fundacja powierzyła Centrum Nauki Kopernik

koordynację, rozwój oraz upowszechnianie działalności programu. PAFW wspiera finansowo realizację tych zadań, przyczyniając się tym samym do rozwoju edukacji i wyrównywania szans edukacyjnych młodego pokolenia.

Partnerzy ogólnopolscy

Partnerzy ogólnopolscy to uznane i doświadczone instytucje oraz organizacje działające na rzecz rozwoju edukacji. Partnerów i Centrum Nauki Kopernik łączą wspólne cele i wartości. Partnerzy angażują się w rozwój programu KMO, rozwój kompetencji opiekunów i opiekunek KMO oraz działają na rzecz promocji idei programu.

Partnerzy ogólnopolscy programu KMO:

- Krajowy Fundusz na Rzecz Dzieci (od 2016 r.);
- Polsko-Niemiecka Współpraca Młodzieży (od 2018 r.);
- Szkoła Edukacji Uniwersytetu Warszawskiego i Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności (od 2019 r.).

Obszary działań partnerów ogólnopolskich:

- tworzenie i udostępnianie zasobów edukacyjnych;
- współpraca międzynarodowa – wizyty i wymiany między klubami;
- działania kierowane do opiekunów i opiekunek KMO, m.in. spotkania, warsztaty, konferencje;
- animowanie współpracy opiekunów i opiekunek KMO z naukowcami i naukowczyniami.

Partnerzy regionalni w Polsce

Partnerzy regionalni to instytucje i organizacje, które rozwijają KMO w swoich regionach. Dbają o dostępność, wysoką jakość i trwałość programu. Partnerzy aktywni w danym regionie ułatwiają opiekunom i opiekunkom KMO dostęp do warsztatów, konferencji, pikników naukowych bliżej ich miejsca zamieszkania i działania klubów. Lokalnym klubom umożliwiają regularną wymianę doświadczeń.

Partnerzy regionalni odpowiadają za:

- wspieranie rozwoju kompetencji klubowiczów i klubowiczek oraz opiekunów i opiekunek KMO, w tym:
  - organizację minimum jednego w roku wydarzenia dla opiekunów i opiekunek KMO (profil wydarzeń ustalany jest z Centrum Nauki Kopernik w dyskusji nad złożonym „Planem działania”), ze szczególnym wskazaniem na warsztaty i szkolenia, lokalne pikniki i festiwale nauki oraz wydarzenia siecujące lokalne kluby;

- organizację wydarzeń dla lokalnych klubów KMO (m.in. spotkań z naukowcami i naukowczyniami);
- wspieranie klubów we współpracy z partnerami spoza sieci KMO (np. udział w SPiN Day, piknikach i festiwalach nauki);
- wspieranie klubów w realizacji celów programu opisanych w „Karcie programu KMO”;
- rozwijanie zasobów edukacyjnych, m.in. przygotowanie i umieszczenie scenariuszy zajęć i inspiracji KMO na stronie www.kmo.org.pl;
- stworzenie i wspieranie grupy trenerów i trenerek – dwóch, trzech dorosłych osób przeszkolonych przez specjalistów i specjalistki Centrum Nauki Kopernik – którzy będą prowadzili szkolenia i warsztaty, w tym warsztaty „Witaj w klubie”;
- koordynowanie sieci społecznościowej opiekunów i opiekunek KMO w swoim regionie, w tym:
  - wyznaczenie osoby kontaktowej do prowadzenia komunikacji z Centrum Nauki Kopernik;
  - wyznaczenie osoby kontaktowej do prowadzenia komunikacji z lokalnymi klubami (może to być ta sama, która zostanie wyznaczona do kontaktów z Centrum Nauki Kopernik);
  - komunikacja wewnątrz sieci KMO w regionie poprzez m.in. udostępnianie w lokalnych kanałach komunikacyjnych informacji na temat aktywności KMO, nowych projektów oferowanych opiekunom i opiekunkom KMO, w tym aktywności wymagających wsparcia Centrum Nauki Kopernik;
  - monitorowanie aktywności klubów w regionach, aby móc skutecznie odpowiadać na potrzeby tych klubów;
  - uczestnictwo w przynajmniej jednym w roku spotkaniu partnerów KMO;
  - do dnia 30 maja każdego roku przedstawienie planu działania w ramach partnerstwa (wg wzoru dostarczonego przez Centrum Nauki Kopernik);
  - do ostatniego dnia czerwca każdego roku przygotowanie i przesłanie do Centrum Nauki Kopernik raportu rocznego z realizacji zadań zadeklarowanych w planie działania na dany rok (wg wzoru dostarczonego przez Centrum Nauki Kopernik);
  - zapewnienie ochrony danych osobowych uczestników i uczestniczek programu zgodnie z obowiązującym prawem;
- zaznaczanie w wyraźny sposób przynależności do programu KMO; korzystanie z systemu identyfikacji wizualnej KMO zgodnie z księgą znaku KMO.

Partnerzy regionalni programu KMO (według kolejności przystąpienia do programu):

- 2015 r. Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Olsztynie (obecnie Olsztyńskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli);
Stowarzyszenie Upowszechniania Wiedzy ExploRes w Rzeszowie;
Politechnika Łódzka – Łódzki Uniwersytet Dziecięcy;
- 2017 r. Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Chełmie (obecnie Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Chełmie);
Politechnika Wrocławska;
Zespół Szkół Technicznych Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Lesznie;
Uniwersytet w Białymstoku;
- 2018 r. Uniwersytet Śląski w Katowicach – Śląskie Międzyuczelniane Centrum Edukacji i Badań Interdyscyplinarnych;
Młodzieżowe Obserwatorium Astronomiczne im. Kazimierza Kordylewskiego w Niepołomicach;
- 2019 r. Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy;
Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Kaliszu;
Porozumienie Wyższej Szkoły Bankowej w Gdańsku oraz Dolnośląskiej Szkoły Wyższej we Wrocławiu (obecnie Uniwersytet WSB Merito);
- 2022 r. Miejski Ośrodek Edukacji Nauczycieli w Bydgoszczy (Porozumienie Trójstronne z Uniwersytetem Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy);
Lubelskie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli (Porozumienie Trójstronne z Państwową Akademią Nauk Stosowanych w Chełmie);
- 2023 r. Centrum Nauki Keplera - Planetarium Wenus w Zielonej Górze. Zielonogórskie Centrum Kultury;
Pomorskie Centrum Edukacji Nauczycieli w Gdańsku (Porozumienie Trójstronne z Uniwersytetem WSB Merito);
Świętokrzyskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Kielcach;
Miejska Biblioteka Publiczna w Piotrkowie Trybunalskim (Porozumienie Trójstronne z Politechniką Łódzką – Łódzkim Uniwersytetem Dziecięcym);
Zachodniopomorskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Szczecinie.

Centrum Nauki Kopernik oraz partnerzy strategiczny, ogólnopolscy i regionalni realizują działania w programie w ramach dostępnych zasobów finansowych i możliwości organizacyjnych.

VI

Program KMO za granicą

KMO poza granicami Polski działa od 2009 roku. Program rozwija się głównie na Wschodzie, gdzie potrzeby samodzielności, sprawczości, innego sposobu nauczania niż w państwowym systemie edukacji są podobne jak w Polsce. Pierwsze porozumienia z zagranicznymi partnerami – z Ilia State University w Tbilisi w Gruzji oraz Vytautas Magnus University w Kownie w Litwie – Centrum Nauki Kopernik zawarło odpowiednio w 2014 i 2016 roku. Kluby powstały również w Ukrainie i w Białorusi. Od tamtej pory sieć programu KMO za granicą sukcesywnie się rozrasta.

Funkcjonowanie KMO na Wschodzie reguluje dokument „Model rozwoju programu za granicą” opracowany przez Centrum Nauki Kopernik, partnera ds. rozwoju KMO na Wschodzie oraz partnera strategicznego Polsko-Amerykańską Fundację Wolności. Model określa zasady współpracy i zadania partnerów międzynarodowej społeczności KMO. Głównymi celami partnerów są: budowanie trwałości krajowych sieci KMO i samodzielne pozyskiwanie środków przez partnerów zagranicznych. Partnerzy realizują te cele w międzynarodowej sieci KMO.

Partner ds. rozwoju KMO na Wschodzie

W 2018 roku Centrum Nauki Kopernik zawarło porozumienie o współpracy z Fundacją Szkoła z Klasą. W 2023 roku nowym partnerem Centrum ds. Rozwoju KMO na Wschodzie została Fundacja Human Doc. Na mocy porozumienia, Centrum i Partner ds. Rozwoju na Wschodzie, w konsultacji z Polsko-Amerykańską Fundacją Wolności, wspólnie podejmują decyzje dotyczące wyboru krajów, w których zostaną rozpoczęte działania na rzecz budowania lokalnej sieci KMO, wyboru partnerów zagranicznych, zakresu działań i sposobu finansowania programu. Szczegółowe działania dotyczące konkretnych krajów, w których rozwijane będzie KMO, regulują oddzielne dokumenty.

Partnerzy zagraniczni

Partnerzy programu KMO w danym kraju mają za zadanie wypromować i upowszechnić program w ciągu trzech lat. W działaniach wspiera je Centrum Nauki Kopernik, partner ds. Rozwoju KMO na Wschodzie oraz Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności. Docelowo partner zagraniczny samodzielnie rozwija lokalny program KMO w oparciu o własne kompetencje, zasoby finansowe i zdolności organizacyjne oraz zasoby międzynarodowej społeczności KMO.

Partnerzy zagraniczni odpowiadają za:

- utrzymanie zespołu (m.in. instytucja koordynująca, zespół trenerów i trenerek) wspierającego rozwój programu i prowadzone w nim działania;

- prowadzenie ewidencji aktywnych klubów;
- pozyskiwanie, szkolenie i wspieranie opiekunów i opiekunek KMO;
- organizację krajowego dorocznego Forum KMO;
- udział swojego przedstawiciela w Forum KMO w Polsce i dorocznym spotkaniu partnerów zagranicznych;
- dzielenie się wiedzą i zasobami merytorycznymi w społeczności KMO;
- składanie corocznego raportu z działań programowych;
- kontakt z partnerami oraz aktywnymi opiekunami i opiekunkami KMO z innych krajów, pomoc w nawiązywaniu współpracy.

W 2023 roku w sieci KMO działają następujący partnerzy zagraniczni:

- Ilia State University w Tibilisi w Gruzji (od 2014 roku);
- Mekelle University w Mekelle w Etiopii (od 2019 roku);
- Konsorcjum organizacji z Ukrainy: Centrum Nauki w Tarnopolu oraz Lwowskie Centrum Dowženka (od 2020 roku);
- Konsorcjum organizacji z Armenii: Jinishian Memorial Foundation oraz Biurakańskie Obserwatorium Astrofizyczne (od 2021 roku);
- Scientifica w Rumunii (od 2023).

Warszawa, wrzesień 2023 r.